

ספר
חסד
לאברהם

רדאמסק

וירא

רבות השתדלנו
להוציא דבר מתוקן מתחת ידינו,
בכדי להפיץ תורת רבינו הק' זיע"א.
וכבר נאמר שגיאות מי יבין,
ואך למותר שאם יש שגיאה
או שגגה ה"ו לתלות ברבינו הק'
אלא בנו העורכים
שלא ניתנה תורה למלאכי השרת.
נשמח להארות והערות.

הוצאת

חסד לאברהם

clradomsk@gmail.com

לאפשרויות הנצחה ועזרה
בהפצת תורת רבינו זיע"א
ולקבלת הגליון מדי שבוע במייל
ניתן לפנות למייל הנ"ל

גליון זה יוצא לאור
לזכות ג.ב.פ.
לכל מיילי דמיטב

עימוד: imud1153@gmail.com

פרשת וירא

ורמו, שעל ידי מה יחזק האדם צאמירת התפילה, שתראה התפילה לפני ה', הוא על ידי 'ישב פתח האוהל', היינו שיחשוב שאינו ראוי לצוא למקום הקודש. 'כחם היום', רמו, דהנה מצואר צוהר הק' פרשת צלק (עי' ק"ו, א), 'מי צכס וגו' אשר הלך תשכים ואין נוגה לו' (ישעיה ג, י), היינו שהשככות אשר צעולם, הולך צעת הגיע זמן התפילה, שלא יהיה מפסיק מלעלות התפילה למעלה, וזה 'כחם היום', היינו שאז אין חשך רק אור צהיר 'כחם היום'. והענה לזה, 'וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו', 'שלשה אנשים' המה אברהם יצחק ויעקב, כמצואר צוהר הק' (ח"א נ"ח, א), 'וירא וירץ לקראתם מפתח האוהל וישתחו ארצה', שמה יש להאדם חיזוק להיות לו השתחואה, כמצואר צוהר הק' 'אשתחוא אל היכל קדשך' וכו', היינו על ידי זכות אצות הקדושים כנ"ל.

ובכר ביארתי (עי' פר' וארא עה"פ וגם אני שמעתי) כי אין זכות אצות מסייע

וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחם היום, וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האוהל וישתחו ארצה (י"ח, א-ג). נראה לרמו צוה, דהנה עיקר החיזוק לתפלה שפעלה למעלה, הוא על ידי זכות אצות הקדושים, אבל מחמתו כריך האדם לדעת שהוא אינו ראוי להעלות תפלתו למעלה. וכמו כן מצינו צוהר הק' (עי' ח"א י"א, א) 'ואני צרוצ חסדך אצא ציתך' (תהלים ה, ח), היינו מחמת זכות אברהם שנקרא חסד - 'אצא ציתך' להודות לך, 'אשתחוא אל היכל קדשך' - צכות יצחק שנקרא עולה תמימה, 'ציראתך' - דא יעקב'. נמצא שציאתו לצית הכנסת וההשתחואה הכל הוא מחמת זכות אצות.

וזוה כונת הכתוב 'וירא אליו ה'', רמו, זאת הוא התפילה שתהא ראויה לעלות לרצון לפני ה' [כי וירא הוא לשון 'רואה אני את דברי אדםון' (כחצות ק"ח, צ)]. 'צאלוני' הוא לשון חיזוק כמו 'אילי הארץ' (מ"צ כ"ד, טו), 'ממרא' היא לשון אמירה.

'לעת מצא' עם האותיות והכולל בגימטריא **אברהם יצחק יעקב**. עיין צוהר הק' (ויקרא יד, א) 'כד נהרא נהירו דחסד חולק עדזיה וכו'', 'חסיד הוא המתחסד עם קונו' (עי' תיקון"ז א, ג), היינו שאינו תולה שהוא מכחו, רק מכת השי"ת. וזה הרמז 'ה' צוקר תשמע קולי צוקר אערך לך ואלפה' (תהלים ה, ד), 'צוקר אערך לך' בגימטריא עם הכולל **אברהם יצחק יעקב**, והרמז כי על ידס 'אלפה' כי 'תשמע קולי'.

אך יאמר וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחם היום וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו. הרמז צוה, להנה אמרו חכמינו ז"ל אם אדם לומד תורה לשמה הקב"ה יושב ושונה כנגדו (עי' תדבאר פ"ח), וכן מצוה צוהר הק' פרשה זו (קטו, ג) זה לשונו, 'אמר ליה רבי יהודה לרבי יוסי פתח פומך ולעי באורייתא, דהא שכינתא אשתכחת גבך, דכל זמן דצמילי דאורייתא לעאן, שכינתא אחיא ומתחברא', והנה התורה נקראת חילן, כמו 'עץ חיים היא למחזיקים צה' (משלי ג, יח), 'וממרא' הוא אמירה.

וזו הרמז 'וירא אליו ה' באלוני ממרא', היינו שתהיה יראה אל האדם צעת אמירה צתורה הנקראת חילן, ואמר הכתוב 'והוא יושב פתח האהל', היינו שהאדם

לאדם רק צאם אינו תולה בזכותו, וזה הרמז 'שלשה אנשים נצבים עליו וירא' ראשי תיבות **ענו**, וזה הכונה 'צבית אלהים נהלך צרגש' (תהלים נה, טו), 'רגש' בגימטריא כמנין שנים של אבות עם הכולל, עיין צמדרש שיר השירים (רצה א, יא) 'רבי לוי אמר כנגד אבות ועשרת הדצרות נאמרה, מנין שיר - תק"י, עיין שם. וזה הרמז 'הנננים נראו צארך' (שה"ש ג, יב) חילן אבהתא, אז 'עת הזמיר הגיע' רמז כי הגיעה עת לתפילה, בזמן שהאבות נראין צארך. וכן מצוה צמדרש (צא טו, א) 'עת הזמיר הגיע, כיון ששמע הקב"ה את ישראל שאמרו שירה, אמר קול התור נשמע צארנינו, ששמע קולן של ישראל, צכות אברהם שהקריב תור וגזול' עיין שם. וכבר כתבתי כי זאת הוא רק על ידי ענוה, זכות אבות מסייעת לאדם, וזה הרמז 'וקול התור נשמע', היינו שהקול נשמע צכות אברהם, 'צארנינו' - אם האדם הוא צענוה, כפירוש רש"י על פסוק (קהלת א, ד) 'והארץ לעולם עומדת'.

וזו הרמז צפסוק (משלי ט, לד) 'אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתתי יום יום', 'דלתתי' עם האותיות בגימטריא **אברהם יצחק יעקב** עם הכולל, רמז כי ההכנסה לצית הכנסת, היא מחמת זכות אבות הקדושים, וזה הרמז צפסוק (תהלים לג, ו) 'על זאת יתפלל כל חסיד חילך לעת מצא',

אותו, 'צאלוני' היא לשון התחזקות, שהתורה היא אחת מהדברים הנריכין חיזוק (ברכות לז, ב). וזה הכונה, אחת סימן לצנין וכו' המה יושצין וקורין ק"ש, והשכינה למעלה על ראשיהן (עי' בר"ר מה, ז), רמו שעל ידך ועל ידי זכותך, יזכו שתהיה השכינה למעלה על ראשיהן.

והנה מצואר צוהר הק' (עי' ח"א קע, א) בפסוק (שיר השירים ו, י) 'מי זאת הנשקפה כמו שחר', הכונה, כי בני ישראל זוכין לאור מעט מעט, ולא צפעס אחת, עיין שם. 'זאת הנשקפה כמו שחר' סופי תיבות תורה, רמו כי בני ישראל זוכין לתורה בכל פעם יותר, והנה שיחה היא תפלה, ואילן היא שיחה, כמו שמתרגס (כא, טו) 'מתת אחד השיחים' - 'מתות חד מן אילניא', רמו, שהתפלה נריכה גם כן חיזוק, שתהיה במחשבה טהורה וזכה, ולכך 'שיחה' תרגום 'אילניא'.

אין יאמר וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחם היום. 'וירא' הוא לשון הצטה והסתכלות, ורמו שהאדם נריך להסתכל צוה, כי 'ה' צאלוני ממרא', היינו כי כזיכול שמו יתצרך היא צין אנשים אשר המה ממרים את פי ה', והמה נוואכים אותו כזיכול צמעשיהם הרעים, ואמר הכתוב 'והוא יושב פתח האהל', רמו

יעשה רק הפתח לאהל. וזה הכונה צמסכת צרכות (ת, ה) 'אמר רב חסדא לעולם יכנס אדם שני פתחים ואחר כך יתפלל, שני פתחים סלקא דעתך, אלא אימא שיעור שני פתחים', הכונה על פי מאמר חכמינו ז"ל 'פתחו לי פתח כפתחו של מחט, ואני אפתח לכם כפתחו של אולם', אם כן נמצא כי אם אדם פותח פתח קטן, צאותו עת נפתח למעלה פתח גדול, וזה הכונה 'שיעור שני פתחים' שיעורר צעלמו שפותח שני פתחים מחמת התעוררת התשובה. והנה 'אהל' הוא אור, כמו 'צהלו נרו עלי ראשי' (איוב כט, ג), ועיין צמסכת שבת (פח, א) 'ומשה יקח את האהל' (תשא לג, ז) - האהל היינו אור עיין שם, ואמר הכתוב כי אחר כך מאיר לאדם יותר ויותר מן ההכנה מעלמותו. והוא 'כחם היום', כמו חם היום שכל שעה ושעה יתגבר האור והחום, כן צני ישראל.

והנה אחר כך, 'וירא והנה שלשה אנשים', רמו שהאדם יראה כי 'שלשה אנשים נצצים עליו', 'שלשה אנשים' המה אברהם יצחק ויעקב (כנ"ל מהזוה"ק), המה 'נצצים' על האדם למטה, כמצואר צמאמר חכמינו ז"ל צפסוק (ישעיה כט, כב) 'לא עתה יבוש יעקב', כי עיקר התחזקות מחמת זכות אצות (עי' צמ"ר ב, יג; תדצא"ז פי"ב, וזוה"ק ח"ג נו, ב), וזה 'וירא והנה שלשה אנשים נצצים עליו', רמו שזכות אצות מסייעין

וזוה הרמו צפסוק (משלי לא, י) 'ורחוק מפנינים מכרה', ולכאורה אינו מוזן תיצת 'ורחוק', דהיה לו לכתוב 'יקר מפנינים מכרה'. אמנס כתיב (משלי ג, טו) 'יקרה היא מפנינים', ודרשו חכמינו ז"ל (סוטה ד, ז) יקרה היא מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים, אס כן נמצא שפירוש 'פנינים' היא לפני ולפנים, והנה זאת העיקר הוא לתורה, להיות לאדם הכנעה וידע צעמנו כי עוד לא נכנס לפנינו, כמצואר צכתוב שדוד המלך ע"ה התפלל 'פתחו לי שערי צדק' (תהלים קיט, יט), היינו שהיה מדמה צנפשו כי הוא עוד מצחוץ. וזה הכוונה 'ממרחק תצא לחמה', היינו מחמת כי האדם חושב כי הוא עוד 'ממרחק' מהחכמה, 'תצא לחמה' - השכינה הקדושה תצא לזה האדם 'לחמה' התורה הנקראת לחם. וזה הכוונה 'ורחוק מפנינים', רמו אס האדם עוד 'רחוק מפנינים', היינו שמדמה צנפשו כי היא עוד רחוק מהקדושה שהיא לפני ולפנים, צוה 'מכרה' היינו שיש לו היכרות צתורה.

וזוה הכוונה צכתוב (משלי ג, יג) 'אשרי מצא חכמה', והנה לשון 'מצא' אינו מוזן, רק הכוונה כי לאדם צריך להיות החכמה צצחינת מציאה, שהוא אינו ראוי לזה, ורק כמו מציאה, שהאדם אינו מכין עצמו למצוא מציאה, רק כי חסד אל הוא, וממציא לו את המציאה הזאת. כך האדם

שצכיכול השכינה היא צפתח אהל המקדש, כמאמר ז"ל (שמו"ר ז, ז) 'אין השכינה וזה משם מהר הצית', והוא 'כחם היום' - היינו מחמת הרשעים שמחממין עצמן לדבר עצירה. או יאמר 'כחם היום', על פי מאמר חכמינו ז"ל (עי' סוטה מט, א) 'אין לך יום שאין קללתו מרובה משל חצירו, אחר חורבן צית המקדש'.

עוד יבואר וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחם היום. על דרך זה, דהנה עיקר גלוי השכינה, היא אל מי שהוא צצחינת ענוה, וזה הרמו, 'ירא אליו ה'' מחמת 'והוא יושב פתח האהל', היינו שהיה מדמה צעמנו שהוא עוד 'צפתח האהל', ולא נכנס לפנינו להקדושה. והנה צתיצת 'פתח האהל' מרומנו ענוה וספלות, כי 'פתח האהל' צגימטריא השפל עם המלוואים והאחיות, היינו ה"י שי"ן פ"י למ"ד, וזה 'כחם היום', היינו שאינו תולה כי הנאות ומעשים טובים המה מכחו ומזכותו, רק 'כחם היום', 'כחם' היא לשון כח, ו'יום' הוא חסד כידוע, גס 'היום' הוא שם הוי"ו צ"ה, כי מ"ם אחרונה היא צחינת מלכות כידוע, והיא צמקוס ה' אחרונה צצשם הוי"ו צ"ה, והיה תולה כי הכח היא מחמת היום, היינו מחמת החסד מלמעלה עליו, אבל לא מזכותו ומכחו.

והנה ענו זלא יו"ד עם המילואים, היינו עי"ן נו"ן וא"ו, בגימטריא רמ"ח עם הכולל, והרמו כי רמ"ח מלות עשה תלויס צענוה, כי על ידי ענוה יוכל אדם לקיימס, והנה בגימטריא אברהם, כי אברהם בגימטריא רמ"ח, והרמו כי אברהם היה צחינת ענוה, כאשר אמר 'ואנכי עפר ואפר' (ית, כז).

אז יאמר וירא אליו ה' באלוני ממרא. על פי הפסוק (משלי ג, יט) 'ה' צחכמה יסד ארץ', רמו שהאדם יראה כי הצחמה היא התורה, מלאה בשמות הקדושים ויחודים, גם מרמו 'ה' צחכמה', היינו שכת חלקות הוא 'צחכמה', שאדם לומד והוא מסייע לאדם, וזה 'יסד ארץ', פירוש היסוד מזה, להיות אדם צחינת 'ארץ', היינו בשפלות. כפירוש רש"י (קהלת א, ד) על 'והארץ לעולם עומדת', 'ומי הם המתקיימים, הענוים הנמוכים, המגיעין עצמן עד לארץ וכו'', עיין שם.

וזוה 'וירא אליו ה' באלוני ממרא', 'באלוני' היא התורה, כי התורה נקראת עץ חיים, 'ממרא' הוא לשון אמירה, והרמו, מה שהיה נראה אליו ה' [גם 'באלוני ממרא', היינו שהיה לומד התורה עד שלא ניתנה, זה מחמת שפלות כנ"ל גם 'וירא

נריך להיות צהשגת התורה, אף שיש לו חיזה השגה צתורה צאפס מה, נריך להיות צצחינת מליאה ולא מכחו. והרמו כי 'מנח' בגימטריא ענוה, לרמו כי על ידי ענוה יוכל להשיג השגת התורה, גם 'מנח' הוא אותיות נמח, כמאמר הכתוב (ישעיה נה, א) 'הוי כל נמח לכו למיט', רמו כי לא יוכל להשיג התורה, רק אם נמח לתורה הנקראת מיט. והנה 'נמח' גימטריא ענוה, כי על ידי ענוה האדם נמח לתורה, כיון שמדמה צנפשו שאין לו שום השגה.

וזוה כוונת הכתוב (משלי כה, כא) 'ואם נמח השקהו מיט', ומצואר צמדרש פרשה זו (נד, א) שכוונת מיט הנאמר כאן הוא על התורה, עיין שם, ורמו צחינת 'השקהו' ענוה ושפלות, כי 'השקהו' בגימטריא השפל עם הכולל.

והנה מלינו צמאמר חכמינו ז"ל ציומא (נג, צ) צכהן גדול שנכנס לפני ולפנים, יולא צדרך כניסתו, והכוונה, כי כתיב (אחרי טז, ג) 'צואת יבא אהרן אל הקודש' והנה 'צואת' בגימטריא שפל, והרמו שהנכנס למקום קדוש כזה לפני ולפנים, נריך להיות שפל צענמו. והנה רמו חכמינו ז"ל כי יליאתו משם צשלוס, נריך להיות צצחינה הראשונה, כמו שדרך כניסתו היה צהכנעה, כמו כן צליאתו.

וזה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה. ונצאר מקודם הפסוק (כי תלא כג, טו) 'כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להנליך ולתת ארציך לפניך, רמו שדרכו של השי"ת בקרב ישראל, 'להנליך' לשון זל, כמו שאתה עושה מדת החסד, כן אתה גורם שהקב"ה יעשה למעלה כן, כמו שמצינו במדרש (עי' תנחומא משפטים יט) 'ה' זלך' כמו הזל יעשה מה שאדם עושה, כן כציוכול הקב"ה. ומצינו בספרים (עי' ראשית חכמה שער העונה פרק א' אות יד, של"ה הק' עשרה מאמרות מאמר ז, וראה בני יששכר אלול מאמר ז אות ד) הפירוש על מה שאמרו חכמינו ז"ל (ראש השנה יז, ז) שאמר הקב"ה למשה, בשעה שישראל יעשו לפני כסדר הזה, אני מוחל להם עוונותיהם, היינו שיעשו הי"ג מדות הנזכרים, אזי מתעורר שיהיה למעלה רחמנות, אריכת אפים ורצ חסד ודוגמתם. ומצינו שהקב"ה לובש רחמים, וזה פירוש 'המכסה אני מאברהם אשר אני עושה', היינו שקוב"ה מאברהם שהיה עושה חסד למטה, 'אשר אני עושה', מה שאני עושה חסד, הוא מחמת אברהם.

עוד אני מדבר בענין זה כפי אשר בארתי לעיל, על פי הזוהר הק' (עי' צהר קיא, ז) כי אברהם אבינו התחיל לתקן את החטא

אליו], 'ה' צלוני ממרא', היינו מה שהיה רואה שהתורה מלאה משמות הקדושים. גם 'וירא אליו ה'', שהיה רואה כח חלקות אשר בתורה, שאדם לומד ומסייע אותו. גם 'וירא אליו ה' וגו'', היינו כי צעת לימוד התורה היה רואה שהקב"ה יושב ושונה כנגדו.

וזה כוונת מאמר חכמינו ז"ל (ירושלמי שבת פ"א ה"ב) 'לעולם יראה לאדם כאילו צעל השמועה עומד כנגדו', וכמבואר בזוהר הק' (ח"ב קא, ז) כי דוד המלך ע"ה הוה מאיך עיניו בשעת לימוד התורה, מחמת אימתא דשכינתא, וכמו שאמר הרמב"ן הקדוש לזנו, כי צעת שיצא לו מורא גדול בלימוד, אזי ידע כי שם השכינה קדושה, הנה הכל היה מחמת 'והוא יושב פתח האהל', רמו שהיה בשפלות כנ"ל, וכמבואר במדרש פרשה זו (רצה נג, א) וזה לשונו 'הגבהתי עין שפלי' (יתחקאל יז, כד) 'זה אברהם', עד כאן.

המכסה אני מאברהם אשר אני עושה (ית, יז). 'מכסה' הוא אותיות מסכה, רמו שהקב"ה מכסה את החטא מחטא העגל מסכה (תשא לז, ד), וזה על ידי אברהם.

(שיר השירים ז, ו) 'ראשך עליך ככרמל'. וזה 'ונוח לתשחורת', כדמלינו (עי' זוה"ק ח"ג כא, ז ויוסף תהילות תהלים כז, א) שהשכינה הקדושה נקראת אילת השחר, ואז יהיה 'ונוח לתשחורת', רמז שיהיה נייחא לשכינה, צעת שיהיה התיקון מהק"ל שנים.

ואברהם היה [ו] יהיה לגוי גדול (ית, יח).
יש לדקדק כפל הלשון 'היה יהיה', ונראה לפרש על פי המדרש פרשת בראשית (בר"ר יד, ו) זה לשונו, 'למה צרא הקצ"ה את אברהם באמצע הדורות, כדי שיקצול דורות שלפניו ודורות שלאחריו', וזה שאמר הכתוב 'ואברהם היה', מקודם שנצרא, היה מעמיד את הארץ בזכותו, ויהיה גם בדורות שלאחריו.

כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו וגו' (ית, יט). 'כי ידעתי למען' ראשי תיבות ללי, 'אשר יצוה את בניו' קופי תיבות תורה, רמז שאברהם אבינו ע"ה יעשה את בניו שיהיו כלים לקבל את התורה. 'כי ידעתי' פירש רש"י 'לשון חבה' יעויין שם, ולא יוכל להיות פירוש הכתוב כפשוטו, לשון יודע אני צו שיצוה את בניו, דהא אין ידיעה נגד הבחירה.

הראשון מהק"ל שנים כידוע, ובחירתו של רבי מאיר היה כתוב כתנות אור צאל"ף (בר"ר כ, יז), המרמז על אברהם הנקרא אור (בר"ר ז, ג). ועל פי זה פרשתי 'המכסה אני מאברהם', היינו שהלבוש, 'המכסה' הוא מאברהם, לאדם 'אשר אני עושה', כי נקרא יצור כפיו של הקצ"ה, הכל כמצואר לעיל.

ובזה יש לפרש הפסוק (תהלים לב, ו) 'על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא', היינו לתקן את הק"ל שנים, ק"ל עם הכולל בגימטריא 'מצוא', ולכך נקראת 'מצוא', כי אז צעת התיקון, הוא המציאות לגאולה העתידה כידוע, 'לעת מצוא' היא השכינה הקדושה הנקראת עת, כמצואר צוהר הק' פרשת וירא (ח"א קטו, א) על פסוק (תהלים קיט, קכו) 'עת לעשות לה'', שאז יהיה תיקון 'לעת' היא השכינה הקדושה, צעת שיהיה 'מצוא', דהיינו שיהיה תיקון לק"ל שנים הידוע.

ובזה נראה לי הפירוש 'כל עמל אדם לפיהו' (קהלת ז, כא), 'לפיהו' בגימטריא ק"ל עם הכולל, רמז שעיקר עבדות האדם, לתקן את הק"ל שנים. וזה הפירוש 'הוי קל לראש' (אבות ג, יז), היינו שה'ק"ל' שנים מצוא 'לראש', פירוש להשי"ת שנקרא ראש, כדמלינו צוהר הק' צפרשת וירא (עי' ח"א קיג, א), על פסוק

וַיֵּטַע אֱשֶׁל בְּבֵּאֵר שֶׁבַע (כא, לג). 'צֹרֵחַ' הוּא הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה נִקְרְאֶת צֹרֵחַ, 'שֶׁבַע' כִּי שֶׁבַע סְפָרִים צִוְּרָה, 'אֱשֶׁל' נוֹטְרִיקוֹן שְׁנֵי לְוָחוֹת אֲצִנִּים, גַּם 'אֱשֶׁל' נוֹטְרִיקוֹן 'שֶׁאֵל לֶךְ אֹתוֹ' (יִשְׁעִיהַ ז, יא), כִּי עַל יְדֵי הָאֱשֶׁל הִיָּה צוֹדֵק מִי הוּא הָעוֹבֵד הַצּוֹרֵחַ, כַּמְצוֹרֵחַ צוֹהֵר הַק', וְזֶה 'שֶׁאֵל לֶךְ אֹתוֹ'.

גַּם 'אֱשֶׁל' נוֹטְרִיקוֹן 'לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמִי' (תְּהִלִּים קמג, ח), כִּי אַחֵר אֲכִילַת הָאֲזוֹרָחִים הִיָּה אֹמֵר לְהֵם, צִרְכוּ לְמִי שֶׁאֲכַלְתֶּם מִשְׁלֹ, וְזֶה הִיָּה אֲצִרְהֵם אֲצִנִּים ע"ה מְצִיָּה שֶׁהַכֵּל הִיָּו מְצִרְכִּים וּמוֹדִים לְהַקְצִ"ה, כַּמְצוֹרֵחַ צַמְדֵרֶשׁ פֶּרֶשֶׁת לֶךְ (מג, ז).

וַיֵּטַע אֱשֶׁל בְּבֵּאֵר שֶׁבַע וַיִּקְרָא שֵׁם בִּשְׁם ה' אֵל עוֹלָם. פִּירֵשׁ רַש"י נִטַּע שֵׁם פֶּרֶדֶס לְהַצִּיָּה מִמְנוּ פִּירוֹת לְאֲזוֹרָחִים צַמְעוּדָה, דֶּהֱנָה כֵּן הוּא מִדַּת הַחֶסֶד לְהַשְׁפִּיעַ לְאֲזוֹרָחִים, וְזֶה צֹרֵחַ הַשְׁפָּעָה מִלְמַעְלָה גַּם כֵּן לְהֵם, וְאִזּוּ הִיָּה קוֹרֵחַ וּמִתְפַּלֵּל לְהַשִּׁי"ת שִׁיְהִיָּה 'אֵל עוֹלָם', 'אֵל' הִיָּה צַחִינַת חֶסֶד, שֶׁלֹּא יוֹפְסֵק הַחֶסֶד לְ'עוֹלָם', כְּמוֹ שֶׁהִיָּה צְדוּרוֹ, שֶׁהִיָּה מִמְשִׁיךְ חֶסֶדִים מִלְמַעְלָה עַל יְדֵי אֲתַעְרוּתָהּ דְלִתְתָהּ.

וְזֶה הַפִּירוֹשׁ 'מִשְׁכִּיל לְחִיתָן הָאֲזוֹרָחִי חֶסְדִי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה' (תְּהִלִּים פט, א-ב),

וְה' פִּקֵּד אֶת שְׂדֵה כְּאִשְׁדֵּר אַמֶּד (כא, א). וּפִירֵשׁ רַש"י ז"ל (ע"י רַש"י צַפְרֶשֶׁתָן יט, כד ד"ה וְה' הַמְטִיר, מִשְׁמוֹר"ר יב, ד), 'הוּא וְצִיַּת דִּינֹו', וְזֶה לְרִיךְ צִיַּאֲוֶר, לְאִיזָה עֵינִין הוֹדִיעֵנו הַכְּמוֹצַ שֶׁהַפְּקִידָה הִיָּתָה גַּם מְצִיַּת דִּינֹו. וְהַנְרָאָה, דֶּהֱנָה כֵּל הַפְּקִידוֹת טוֹבוֹת אֲשֶׁר הִיָּו וְאֲשֶׁר יִהְיֹו לְצִנֵּי יִשְׂרָאֵל, הַמָּה נִכְלָלִים צַפְקוּדָה זֹאת, וְלִכְךָ הִיָּתָה הַפְּקִידָה הַזֹּאת גַּם מְצִיַּת דִּינֹו, שֶׁגַּם צִיַּת דִּין יִסְכִּימוּ לָזֶה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה קֶטְרוּג אַחֵר כֶּךָ.

וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם בְּנוֹ הַנּוֹלֵד לוֹ וְגו' יִצְחָק (כא, ג). וְאִמְרוּ צַמְדֵרֶשׁ (צַר"ר נג, ז) 'יֵצֵא חֶק צַעֲלוֹס', וְנִרְאָה לְרַמּוֹ עַל פִּי הַמְצוֹרֵחַ צַסְפֶּר זַכְרוֹן זֹאת (צא ד"ה שֵׁם וְשִׁמְרַת) כִּי חֶק הִיָּה יִרְאָה, עֵינִין שֵׁם צֹרֵחִיכוֹת, וְהִנֵּה יִצְחָק הִיָּה מוֹדִיעַ לְעוֹלָם, כִּי אִיַּת דִּין וְאִיַּת דִּינֵן, כִּי הִיָּה מִדַּתוֹ מִדַּת פַּחַד, וְזֶה הַכוּוּנָה 'יֵצֵא חֶק צַעֲלוֹס', רַמּוֹ, שִׁיַּעַל יִרְאָה לְעוֹלָם, עַל יְדוֹ.

אֲלֹחִים עַמֵּד בְּכֹל אֲשֶׁר אַתָּה עוֹשֶׂה (כא, כג). 'כֹּל' הִיָּה מִדַּת יִסוּד, וְעִשְׂיָה הִיָּה לְשׁוֹן תַּקוּן, כִּי עַל יְדֵי הַיִּסוּד - מַחֲמַת זֶה הוּא הַתַּקוּן, וְעַל יְדֵי זֶה 'ה' עַמֵּךְ'.

לצרהם אחרי ד"ה דצ"ה] על 'ויחצוש את חמורו' (שם, ג). 'ואני והנער נלכה עד כה', היינו שהמה יסייעו לזה, שיוכלו לעשות תשובה, מחמת שהם יעוררו את מדת המלכות, הנקראת כה, 'ונשתחווה' כמו שמצינו בשער האורה (שער א) שאברהם ינחק המה למעלה ממדת המלכות, ולכך נקרא אללם השתחווה, ועל ידי זה 'ונשוצה אליכם', אנונו נציא אתכם לתשובה.

ויקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו (כב, ו). הנה ידוע דהתורה והמלות אשר הם צלה לחילו ורחימו לא פורחת לעילא, והנה אברהם הוא צחינת חסד, והוא צחינת אהבה, כדכתיב (ישעיה מא, ח) 'אברהם אהבי' - 'אברהם רחימאי', וינחק הוא צחינת גבורה, והוא צחינת יראה.

וזה הכוונה 'ויקח אברהם את עצי העולה', היינו צחינת אברהם שהוא צחינת אהבה, לקח ענה 'לעולה', היינו שהתורה והמלות יהיה להם עליה, וזה 'ישם על יצחק בנו', רמו, שגם צחינת יראה יהיה גם כן צתורה וצמנות.

וישם אותו על המזבח על המזבח ממעל לעצים (כב, ט). נראה לרמו על פי

הנה זה המזמור אברהם אבינו אמרו, כפירוש רש"י (ד"ה לאיתן), ואמר כי 'חסדי ה' עולם אשירה', 'אשירה' הוא לשון השראה, היינו להשרות החסד בעולם, הוא עד 'עולם'. גם 'אשירה' לשון תפלה, כדמצינו במדרש ואתחנן (דצ"ר ג, א) עשרה לשונות נקראת תפלה, ואחת מהם היא רנה, והנה שירה ורנה הוא דבר אחד.

לישב הקושיא שהוקשו כולם, למה מחשב הכתוב נסיון העקידה לאברהם, הא ינחק היה בן ל"ז שנים, והיה עיקר הנסיון אללו, שהיה מקבל על עצמו זאת, ולא מיחה באביו. אמנם הנה זאת ידוע, כי טבע ורצון האב הוא צבן, אבל אין רצון הבן באב, אם כן תיכף כאשר היה הציווי לאברהם שיעלהו לעולה, והנה אברהם היה הולך לעשות המצוה, ברצון וחשקות גדול, והיה הרצון והחשקות ההוא נולד ונטבע צבן, ולכך לא היה חידוש אלל ינחק, רק אלל אברהם, כי היה לו הרצון הקדום.

שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחווה ונשובה אליכם (כב, ה). רמו להם שיעשו תשובה ראשונה, 'פה' גימטריא מילה, כי זאת הוא עיקר, ואחר כך 'עם החמור', רמו שגם החמור יהפך לצורה, כאשר פרושו [בספרים (עי' חסד

יען אשר עשית את הדבר הזה (כב, טו).
 'יען' בגימטריא ק"ל, והנה מצינו כי
 ראשית התיקון מחטא הראשון היה על ידי
 אברהם אבינו, וזה 'יען אשר עשית את
 הדבר הזה', שאתה היית מתקן את הק"ל
 שנים הידועים, ומצינו עשיה לשון תיקון.

איתא צוהר הק' (ת"ג קד, א) 'אברהם
 אבינו הוא קאים צפרשת אורחין
 לזמני אושפיון'. הרמז צוה, דהנה היצר
 הרע נקרא אורת, כמבואר במאמר חכמינו
 ז"ל (סוכה נב, ז), והנה העבדות מאברהם
 אבינו היתה 'צפרשת אורחין', היינו
 להפריש את היצר הרע הנקרא אורת,
 'לזמני אושפיון' מחמת שהמה באים אללו,
 על ידי זה היה מכניס בלצם יראת שמים,
 והיצר הרע הלך מהם.

או יאמר כי 'אברהם הוא קאים' כי היה
 רואה, אשר בני דורו היו פורשין
 מאורת הנדיקים, היא אורת ה', ועל כוונה
 זו היה מזמן להם, להכניס בלצם יראת
 שמים, ולהכניסם תחת כנפי השכינה.

המבואר בספרים, כי 'ממעל לעצים',
 היינו, שיהיה לו שליטה על ענות רעות
 (עי' סידור לב שמח (קרבנות, ד"ה זאת תורת
 העולה) בשם חמיו השר שלום מצעלזא
 זי"ע). והרמז כי 'לעצים' בגימטריא
 עמלק, שמציא ח"ו מחשבות רעות לבני
 ישראל. והנה 'על המוצת ממעל' סופי
 תיבות חלל, כמו שאמר דוד המלך ע"ה
 (תהלים קט, כב) 'ולצי חלל בקרבי', שאין לו
 יצר הרע, כמו כן היה יצחק, שהיצר הרע
 פסק ממנו כידוע (רש"י וי"א כה, יג
 מתחומא תולדות ז), כי היה לו נשמה של
 אחר תחיית המתים.

וישלח' אברהם' את' ידו' (כב, י). סופי
 תיבות חותם, חותם הוא אמת,
 כי חותמנו של הקב"ה הוא אמת, והרמז, כי
 אז היה הולך לשחוט את בנו באמת, ולא
 היה לו שום מחשבה אחרת, שיחשוב כי
 הוא רק לנסיון בלבד.

